

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	B.A.J. Geven	Datum	7 december 2022
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	10606990
E-mail	bram.geven@utrecht.nl	Onderwerp	Vrijwillige ouderbijdrage scholen Utrecht
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Onderwijs, Werk & Inkomen

Geachte leden van de raad,

In Utrecht streven we er naar dat alle kinderen kunnen meedoen, gelijke kansen hebben en hun talenten kunnen ontwikkelen. Ongeacht de financiële thuissituatie. Om dat te realiseren investeren wij ongelijk, zodat iedereen mee kan doen (ook) op school. In deze brief informeren wij uw raad over de resultaten van een analyse naar de ouderbijdrage op Utrechtse scholen voor primair onderwijs (PO) en over de laatste stand van zaken rondom tegemoetkomingen in vrijwillige ouderbijdragen. Dit naar aanleiding van het recente begrotingsdebat van 19 oktober jl. en het bericht van de onderwijsinspectie over de vrijwillige ouderbijdrage en tevens als opvolging op de toezeggingen [22/T228](#) en [22/T239](#).

Analyse ouderbijdragen

We hebben in de schoolgids van in totaal 123 Utrechtse PO-scholen gelezen wat er verteld wordt over de vrijwillige ouderbijdrage. Hieronder geven we de hoofdbevindingen.

- De gemiddelde ouderbijdrage in het PO is € 67,75 per kind. Er zijn vijf basisscholen die geen ouderbijdrage vragen en zes scholen die een hogere ouderbijdrage vragen. De scholen met een hogere bijdrage zijn de Agatha Snellenschool (€ 363), de Kathedrale Koorschool (€ 390), de Utrechtse Scholenvereniging (€ 500), de Vrije School (min. € 120 en max. € 816, afhankelijk van het brutogezinsinkomen), de Nieuwe Regentesseschool (min. € 140 en max € 555, afhankelijk van het brutogezinsinkomen) en Happy Kids (€ 1.250).
- Naast de ouderbijdrage vragen de 48 scholen een extra vrijwillige bijdrage voor schoolreisjes en schoolkampen.
- Dertien basisscholen benadrukken de vrijwilligheid van de bijdrage niet in hun schoolgids, ondanks de wettelijke verplichting om dit wel te doen. Wij vinden dit onacceptabel en hebben daarom ook de betreffende basisscholen nogmaals hierop aangesproken om dit expliciet op te nemen. Ook zullen we in onze gesprekken met de onderwijsinspectie deze scholen benoemen. Het komt in geen enkele schoolgids meer voor dat kinderen niet mee mogen doen aan extra activiteiten als de vrijwillige bijdrage niet is betaald.
- In totaal verwijzen 64 scholen in de schoolgids naar de mogelijkheid om via de U-pas de ouderbijdrage te betalen, waarvan er 30 ook verwijzen naar Stichting Leergeld. Ook verwijzen

enkele scholen naar overige regelingen van Werk en Inkomen waar ouders gebruik van kunnen maken als ze zelf de ouderbijdrage niet kunnen betalen.

Financiële gevolgen voor scholen en schoolbesturen

Sinds 1 augustus 2021 is er een wetswijziging doorgevoerd met betrekking tot de vrijwillige ouderbijdrage. Kern is dat alle leerlingen moeten mee kunnen doen met activiteiten die de school organiseert, ook als ouders de vrijwillige ouderbijdrage niet (kunnen) betalen. De activiteiten waar vrijwillige bijdrage voor mag worden gevraagd dienen buiten het verplichte onderwijsprogramma te vallen en georganiseerd te worden door het bevoegd gezag. Ondanks het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage, geven veel scholen aan dat de bijdrage nodig is om extra activiteiten te organiseren. Met de wetswijziging zijn er geen extra middelen vrijgekomen, omdat het ministerie ervan uit gaat dat schoolbesturen voldoende financiële middelen hebben om de implicaties van de wetswijziging op te vangen. De impact van deze wetswijziging kan per school enorm verschillen, afhankelijk van de mate waarin de ouders de eigen bijdragen kunnen betalen.

Regelingen tegemoetkoming vrijwillige ouderbijdrage

Stichting Leergeld

Sinds de wijziging in de wet rondom de vrijwillige ouderbijdrage zijn scholen verplicht te melden dat de ouderbijdrage vrijwillig is. Het bestuur van Stichting Leergeld heeft om die reden besloten vanaf het schooljaar 2022/2023 te stoppen met het vergoeden van de vrijwillige ouderbijdrage en schoolkosten. Scholen mogen leerlingen immers niet meer uitsluiten van extra activiteiten. De partners van de Utrechtse Onderwijsagenda (UOA) zijn hiervan op de hoogte gebracht.

U-pas

Gezinnen met een U-pas hebben de mogelijkheid om de vrijwillige ouderbijdrage uit het U-pas tegoed te betalen. Net zoals voor Stichting Leergeld, heeft de wetsaanscherping ervoor gezorgd dat de grondslag van de compensatie vanuit de U-pas is verdwenen. Desondanks blijft het nog mogelijk het U-pas tegoed te gebruiken om de vrijwillige ouderbijdrage te bekostigen. Het wegvallen van deze tegemoetkomingen kan namelijk betekenen dat er bij scholen, met name scholen met relatief veel kinderen uit minimagezinnen, een tekort aan financiële middelen ontstaat om extra activiteiten te organiseren. De wetswijziging ging immers niet gepaard met extra middelen voor de scholen vanuit het Rijk. Hierdoor kunnen kinderen uit minimagezinnen tussen wal en schip vallen en dit willen we voorkomen. Het U-pas tegoed voor de vrijwillige ouderbijdrage stopt daarom pas als het onderwijs een gepaste structurele financiële oplossing heeft gevonden hiervoor. Het streven is om met ingang van het eerstvolgende nieuwe schooljaar en U-pas jaar op 1 juli 2023 de vergoeding uit de U-pas stop te zetten. We stimuleren de schoolbesturen dan ook om tegen die tijd een oplossing hiervoor gevonden te hebben.

Jeugdeducatiefonds (JEF)

Scholen hebben de mogelijkheid een aanvraag in te dienen bij het JEF om daarmee schoolactiviteiten te bekostigen. Tussen 1 januari 2021 en 25 september 2022 heeft het JEF in totaal 45 aanvragen (in totaal voor € 72.000) van haar gecertificeerde scholen in Utrecht ontvangen. Van deze aanvragen zijn 30 aanvragen bedoeld voor schoolreizen of schoolkampen, 10 aanvragen voor culturele groepsprojecten (met name busvervoer) en 5 aanvragen bedoeld voor educatieve excursies.

Maximeren vrijwillige ouderbijdrage

In opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is er onderzoek gedaan naar de vrijwillige ouderbijdrage. Het onderzoeksrapport *'Dataonderzoek vrijwillige ouderbijdrage po en vo'* bevat mogelijke scenario's voor maximering van de vrijwillige ouderbijdrage. Deze scenario's zijn voorgelegd tijdens het PO-besturenoverleg. De PO-schoolbesturen gaven aan graag een apart en verdiepend gesprek hierover te willen voeren, dat zij voorbereiden met de scholen. Aan onze kant zullen we deze gesprekken op korte termijn gaan faciliteren en denken we met de schoolbesturen mee over de impact en haalbaarheid van de genoemde scenario's.

Het gesprek met de VO-schoolbesturen volgt nog. Vrijwillige ouderbijdrage ligt in het VO-onderwijs gecompliceerder. Er dient rekening gehouden te worden met de verschillen die bestaan tussen specifieke scholen, leerjaren, opleidingen en vakkenpakketten. De onderwijsinspectie concludeerde dat nog veel VO-scholen sinds de invoering van de wet niet voldeden in het vermelden van de juiste informatie in de schoolgidsen. We nemen dit resultaat mee in de gesprekken die zullen voeren met de VO-schoolbesturen, die we ook uitnodigen voor een verdiepend gesprek over vrijwillige ouderbijdrage en de mogelijkheden over maximering van de vrijwillige ouderbijdragen.

We zullen uw raad informeren over de uitkomsten van de verdiepende gesprekken met PO- en VO-schoolbesturen in Q2 2023.

Vervolg

Wij vinden het belangrijk dat alle kinderen mee kunnen doen aan alle activiteiten en dat deze op alle scholen plaats kunnen blijven vinden, ongeacht hoeveel er bij een school aan ouderbijdrage binnenkomt. We gaan de komende tijd met de PO-besturen en VO-besturen in verdiepend gesprek over hoe de extra activiteiten, die afhankelijk zijn van de inkomsten uit vrijwillige ouderbijdrage, te bekostigen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,